

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Undervisningsministeren (*Helge Larsen*): Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Revision af lærermangelsloven). Ved forslaget indarbejdes i folkeskoleloven nogle bestemmelser, der hidtil har været fastsat i en særlig lov — loven om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen. Den første lov herom var lov nr. 77 af 1. marts 1962, der blev forelagt til revision og forlænget ved lovene nr. 192 af 26. maj 1965 og nr. 204 af 31. maj 1968. I henhold til sidstnævnte lov skal forslag om revision af loven fremsættes i folketingsåret 1970-71.

Ved lovforslaget søges nogle af de gældende bestemmelser om foranstaltninger mod lærermangelen opretholdt, men overført til folkeskoleloven, således at den særlige lærermangelslov samtidig ophæves. Bemyndigelsesbestemmelsen i lærermangelslovens § 1 om forhøjede maksima for elevtallet i klasserne foreslås ved en ny affattelse af folkeskolelovens § 12 opretholdt uden forlængelse, og bemyndigelsesbestemmelsen i lærermangelslovens § 3 om begrænsning af antallet af lærerkræfter ved skolerne foreslås ved indsættelse af en ny § 63 a i folkeskoleloven forlænget for 2 år, hvorimod bemyndigelsesbestemmelsen i lovens § 2 om begrænsning af det ugentlige antal undervisningstimer samt revisionsbestemmelsen i § 4 ikke foreslås opretholdt.

Siden lærermangelsloven blev revideret i 1968, er der ved cirkulærer for skoleårene 1969-70 og 1970-71 indført visse lempelser i reglerne om højeste antal lærerkræfter ved skolerne og om børnetallet i klasserne, og forskellen mellem antallet af normerede og antallet af besatte lærerstillinger har i 1968-69 udgjort ca. 1.000 (ekskl. København) og i 1969-70 ca. 1.500 (inkl. København) og udgør efter foreløbige opgørelser i indeværende skoleår ca. 2.500. Trods den betydelige forøgelse af antallet af dimittender fra seminarierne (fra godt 1.800 i 1961 til ca. 3.500 i 1969 og 1970) er der således, særlig i det sidste år, sket en stigning i antallet af ubesatte normerede stillinger, hvilket navnlig må tilskrives en stigning i det samlede elevtal på godt 9.000 elever i forhold til skoleåret 1969-70, en nedgang i de gennemsnitlige klassekvotienter på næsten alle klasse-

trin samt den udvidelse af adgangen til at arbejde med deletimer, som blev hjemlet ved ændringen af folkeskoleloven i 1970. Den adgang, der ved læreruddannelsesloven af 1966 blev indført til at lade en lærers deltagelse i videre uddannelse indgå i det pligtige timetal, og den nye tjenestemandsløvs adgang til pensionering tidligere end under tjenestemandsløven af 1958 har ligeledes medvirket til stigningen i lærermangelen.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Endvidere tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om handelshøjskoler.

Da den nugældende lov om handelshøjskoler blev vedtaget i 1965, stod vi kun ved begyndelsen af den store udvikling af tilgangen til de højere uddannelser, som vi siden har oplevet, og der var dengang ingen, der talte helt konkret om uddannelsesintegration i universitetscentre.

I hvert fald blev lovens bestemmelser affattet således, at handelshøjskolerne i København og Århus fik forskningsmæssig og undervisningsmæssig eneret på erhvervsøkonomiske og erhvervsproglige fagområder. Ved handelshøjskoleafdelingerne måtte der kun placeres erhvervsøkonomiske specialstudier og korrespondentstudier.

I de senere års debat om de højere og videregående uddannelser og i den lovgivning, som er blevet gennemført på området, er der i hvert fald to tendenser, der er kommet klart frem: ønsket om en geografisk spredning af uddannelses tilbuddet ud over landet og ønsket om en integration af uddannelserne i universitetscentre. Jeg behøver i denne forbindelse blot at minde om den i sidste samling vedtagne lov om Københavns universitets placering og universitetscentre.

Et tredje, ofte fremsat ønske har været at øge tilbuddet af korterevarende højere og videregående uddannelser.

Med forelæggelsen af dette lovforslag imødekommes disse ønsker, for så vidt angår i første række den almene erhvervsøkonomiske uddannelse og på længere sigt de øvrige handelshøjskoleuddannelser.

Der har gennem de seneste år været en stærk stigning i tilgangen til den almene

[Undervisningsministeren.]

erhvervsøkonomiske uddannelse, og de to handelshøjskoler har kun kunnet imødekomme efterspørgslen ved en række nødvendige foranstaltninger, som dels er utilfredsstillende, dels ikke fortsat kan udvides.

Der er derfor over for ministeriet fremsat forslag om oprettelse af den almene erhvervsøkonomiske uddannelse i Odense og Ålborg.

Den almene erhvervsøkonomiske uddannelse, som fører frem til den eksamen, der betegnes som HA, er en treårig uddannelse, der på én gang giver erhvervsmæssig kompetence og sigter mod videregående uddannelse, idet den danner 1. del af den erhvervsøkonomiske kandidateksamen. Uddannelsen hører således til blandt de korterevarende uddannelser, der er stor interesse for at udbygge hurtigt, bl. a. til aflastning af de længere studier.

I Odense findes på Tietgenskolen en handelshøjskoleafdeling. Men der findes også et universitet, som skal udbygges til et universitetscenter. Foruden det almindelige hensyn til centerdannelsen er der yderligere et særligt hensyn, der taler for i Odense at placere den almene erhvervsøkonomiske uddannelse ved universitetet. Der er fra efteråret 1970 ved Odense universitet etableret en samfundsvidenskabelig uddannelse, der i takt med fagudbuddet skal udvikle sig til en egentlig basisuddannelse for flere samfundsvidenskabelige studier. Allerede nu giver den mulighed for videregående studier til kandidateksamen i samfundsfag (ved alle tre universiteter), kandidateksamen i statskundskab (ved Århus universitet) og en socialvidenskabelig kandidatuddannelse, som er under opbygning ved Odense universitet. Den samfundsvidenskabelige grunduddannelse er 2-årig, og studieplanerne tillader en vis grad af valgfrihed i fagsammensætningen. Hvis tilvalgsmulighederne under grunduddannelsen udnyttes i speciel erhvervsøkonomisk retning, vil det være muligt at sammensætte et tredje studieår således, at resultatet bliver en eksamen, der i alt væ-

sentligt med hensyn til omfang, niveau og fagligt indhold svarer til den almene erhvervsøkonomiske eksamen.

En sådan integration af flere uddannelsers grundlæggende del indebærer flere fordele. Således udskydes det endelige studievalg et par år, og tidsspilde ved studieskift inden for samme hovedområde kan undgås. De studerendes fællesskab under studiets første del vil endvidere virke nedbrydende på de snævre fagskel. Samdriften medfører også en bedre udnyttelse af de medvirkende lærerkræfter, og den faglige bredde i grunduddannelsens samlede uddannelsesstilbud vil gøre en hurtigere udbygning af lærerstaben forsvarlig ved et universitet(scenter) under opbygning.

I Ålborg skal det egentlige universitetscenter først påbegynde sin virksomhed i 1974-75, og muligheden for nu at iværksætte almene erhvervsøkonomiske studier dér må søges i en midlertidig udbygning af handelshøjskoleafdelingen i Ålborg. I denne første periode vil uddannelsen være identisk med den, der gives på handelshøjskolerne, og den kommer til at foregå under tilsyn af Handelshøjskolen i København under daglig ledelse af en studieleder. Senere, når uddannelsen integreres i centret, hvor tekniske og samfundsvidenskabelige uddannelser vil komme til at spille en fremtrædende rolle i den første fase, vil vekselvirkningen mellem de to hovedområder utvivlsomt medføre, at man også dér tilrettelægger uddannelsen således, at man ad utraditionel vej når frem til det ønskede mål, som er HA-eksamen.

Netop på grund af den vekselvirkning mellem de nævnte hovedområder, som man ønsker at opnå i Ålborgcentret, er det af stor betydning, at studiet kan komme i gang nu og være repræsenteret på stedet allerede i planlægningsperioden.

Som allerede nævnt må man på lang sigt regne med en yderligere integration, således at alle handelshøjskoleuddannelser på steder, hvor der opbygges universitetscentre, inddrages i den samlede virksomhed. Mest nærliggende er det her som næste etape at

[Undervisningsministeren.]

tænke på overflytning af de erhvervsøkonomiske specialstudier, handelshøjskolernes deltidsstudier, som fører til diplomprøverne, betegnet ved HD. Men i Odense, hvor universitetet omfatter institutter for moderne sprog, vil det også være muligt at integrere de erhvervsproglige uddannelser, herunder de videregående erhvervsproglige uddannelser til den erhvervsproglige diplomprøve (ED), den erhvervsproglige afgangseksamen (EA) og den erhvervsproglige kandidateksamen.

Begrundelsen for lovforslaget kan således sammenfattes i følgende formål: videreførelse af den geografiske spredning af uddannelsesstilbuddet, forøgelse af antallet af studiepladser på de korterevarende uddannelser og iværksættelse af den uddannelsesintegration, som skal finde sted ved universitetscentrene.

Det er i bemærkningerne til lovforslaget anført, hvor mange stillinger der ønskes oprettet i Odense og i Ålborg, og hvorledes disse stillinger tænkes placeret. Dette er sket for at give et indtryk af opgavens omfang, og det har selv sagt ikke hermed været tanken at foregribe den sædvanlige administrative og bevillingsmæssige procedure ved stillingsoprettelse. Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Hanne Reintoft: Jeg skal herved tillade mig for folketinget at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal*.

Reguleringspristallet med basis fra januar 1963 = 100 ændrede det i kapitel 5 i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd indeholdte grundlag for dyrtidsreguleringen således, at de indirekte skatter udskilles af pristallets beregningsgrundlag. Det var en meget uretfærdig ændring, hvilket med al tydelighed er dokumenteret i bemærkningerne til mit forslag.

Af tekniske grunde blev afgift af benzin, der er anvendt til varetransport, afgift af anvendt emballage, opkrævede hjemmemarkedsafgifter på landbrugsvarer og ejendomsskatterne ikke fratrukket beregningsgrundlaget. Efter mit forslag skal samtlige

varer, tjenesteydelser, skatter, afgifter o. a., der indgår i de faktiske priser, medregnes i reguleringspristallet.

Da regeringen efter aftale med tjenestemændene har besluttet, at pristallet skal have ny basis i prisforholdene i januar 1971, har jeg fundet det relevant at fremsætte forslaget nu. Princippet er ganske enkelt det, at reguleringspristallet skal vise udviklingen i den faktiske leveomkostningsstigning mellem overenskomstperioderne. Som konsekvens af dette princip har jeg foreslået at erstatte ordet reguleringspristal med ordet leveomkostningspristal, men der er naturligvis ikke tale om at berøre overenskomsterne mellem arbejdsmarkedets parter.

Virkningerne af forslagets gennemførelse vil først vise sig, når skattetrykket øges. Der er altså ikke tale om, at forslaget koster penge, og idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til forslaget, håber jeg på det høje tings velvillige behandling.

Ministeren for nedrustningsspørgsmål (K. Helveg Petersen): Jeg har den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den i London, Moskva og Washington den 11. februar 1971 undertegnede traktat om forbud mod anbringelse af kernevåben og andre masseødelæggelsesvåben på havbunden og i dens undergrund*.

I henhold til traktatens bestemmelser står den åben for undertegnelse af alle stater. Ifølge de indtil nu modtagne oplysninger har 67 lande undertegnet traktaten, siden den blev åbnet for undertegnelse. Danmark underskrev traktaten sammen med en række andre lande på åbningsdagen for dens undertegnelse. Hidtil har intet land deponeret sine ratifikationsinstrumenter.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, var det Malta, som på FNs 22. generalforsamling i 1967 fremsatte tanken om, at man gennem en traktat sikrede havbunden udelukkende til fredelige formål og anvendelsen af derværende forekomster i menneskehedens interesse. Dette forslag har siden været behandlet på FNs generalforsamlinger og mellem disse i en særlig havbundsudvalgte komité, idet dog dets militære aspekter er blevet behandlet i nedrustningsudvalget i Genève. Her har spørgsmålet om et